



Universitets- och
högskolerådet

Bedömning av utländsk utbildning
Enheten för bedömning av akademisk utbildning
Enheten för bedömning av yrkesutbildning

Föredragande

Erik Johansson
Utredare

010-4700339
erik.johansson@uhr.se

PM

Datum
2013-10-09

Postadress

Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress

Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon

010-470 03 00

Org nr

202100-6487

www.uhr.se

Resa från Petersburg till Moskva



Bild 1: Höghastighetståget "Sapsan" (Pilgrimsfalken) som trafikerar de 65 milen mellan S:t Petersburg och Moskva.

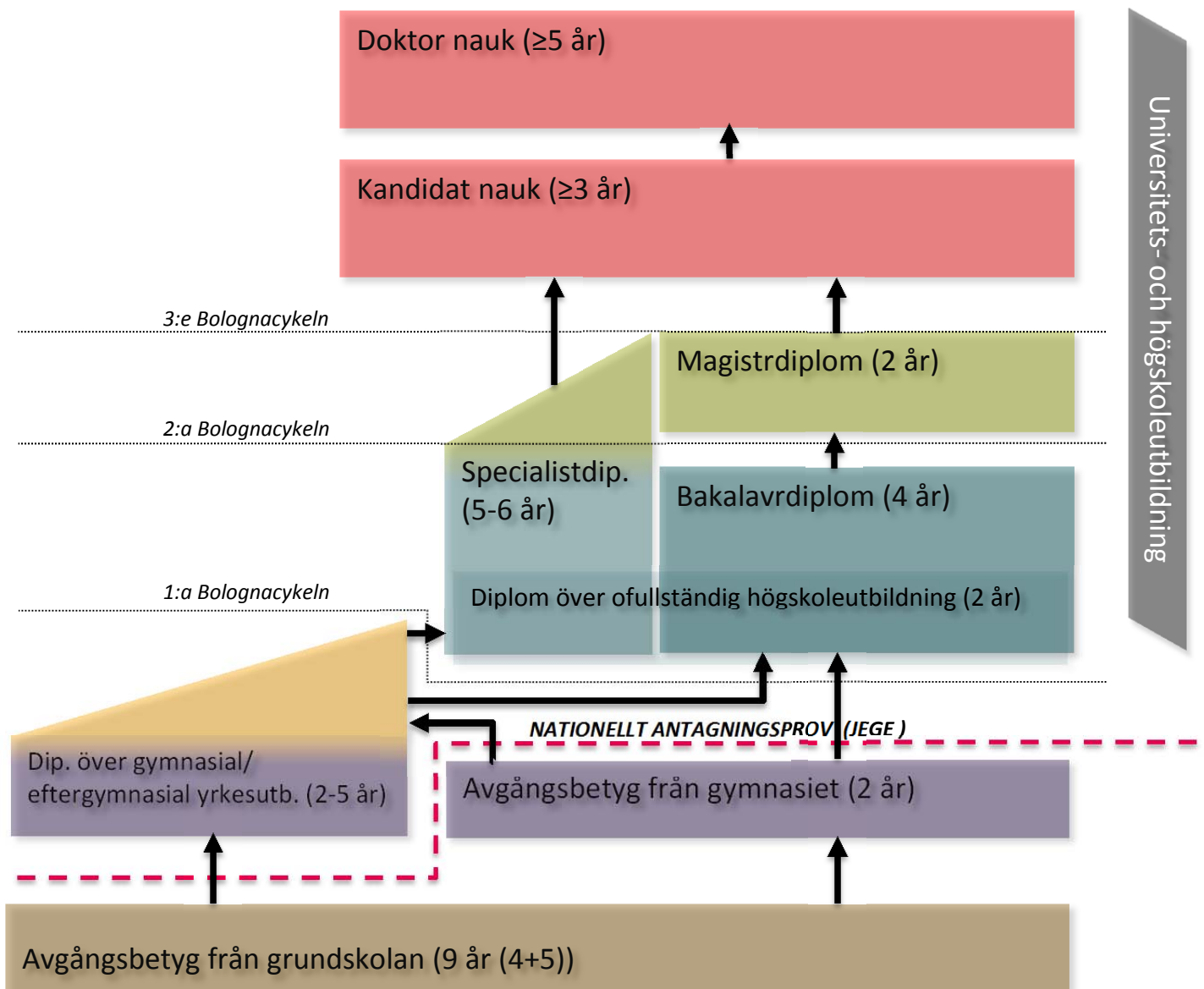
Inledning

År 1790 utgavs Aleksandr V. Radisjtjevs bok *Resa från Petersburg till Moskva*.

Ämbetsmannen Radisjtjevs bok var en skarp vidräkning med missförhållandena i dåtidens Tsarryssland. I början av juni var vi några på Avdelningen för bedömning av utländsk utbildning som 223 år senare reste i den gode Radisjtjevs spår.

Resan ägde rum inom ramen för det SIDA-finansierade projektet "Äpplen mot yabloka – Kunskapsutbyte om kunskapsbedömning" som syftade till just kunskapsutbyte och fördjupad kunskap om det ryska utbildningssystemet. Tvådagarsbesöket ägde rum 10-11 juni 2013 och omfattade möten med fyra myndigheter och två universitet i städerna S:t Petersburg och Moskva. Till skillnad från Radisjtjev uppdagade vi inga direkta missförhållanden. Tvärtom upptäckte vi att det inom det ryska utbildningssystemet finns en del som Sverige skulle kunna dra lärdom av. Vi har i denna rapport strävat efter att lyfta fram aspekter som är av värde för UHR i allmänhet och bedömningsverksamheten i synnerhet. Detta är vår berättelse.

En översikt av det ryska utbildningssystemet 2013



Petersburg



Ryska nationella antagningsprovet JeGE

Aktivitet:

Studiebesök på Regionala centret för utvärdering av utbildning och informationsteknologi i S:t Petersburg, måndagen den 10 juni 2013

I samband med vår vistelse i S:t Petersburg besökte vi Regionala centret för utvärdering av utbildning och informationsteknologi *Regional'nyj tsentr otsenki katjestva obrazovanija i informatsionnyh technologij* (RTsOKiIT). RTsOKiIT ansvarar för det nationella antagningsprovet *Jedinyj gosudarstennyj ekzamen* (JeGE) i S:t Petersburgs stad. Redan 2001 började man i Ryssland experimentera med JeGE på regional nivå. Sedan 2009 är JeGE obligatorisk i hela landet för antagning till studier på högskolor och eftergymnasiala yrkesskolor. 2013 skrev drygt 3 miljoner elever JeGE i data, främmande språk, fysik, geografi, historia, kemi, litteratur, matematik, ryska och samhällskunskap. Skrivtiden för JeGE är 180-240 minuter beroende på ämne. Längst tid tar JeGE-provet i litteratur. Det är regionerna som på egen hand ansvarar för JeGE, men Federala myndigheten för översyn av utbildning och forskning *Federal'naja sluzjba po nadzoru v sfere obrazovanija i nauki* (Rosobrnadzor) <http://obrnadzor.gov.ru/> vid ryska utbildningsministeriet har ett övergripande och koordinerande ansvar.

JeGE skrivs i hela Ryssland på samma datum och vårt studiebesök på RTsOKiIT den 10 juni sammanföll med JeGE i ämnena kemi och samhällskunskap. Bara i S:t Petersburg var det 17 000 elever som skrev antagningsprov i dessa ämnen. Emellertid är det flest elever som skriver JeGE i de obligatoriska ämnena matematik och ryska. (Från och med 2014 kommer engelska att bli det tredje obligatoriska ämnet för JeGE). Matematik och ryska betraktas som viktigast och underkänt i dessa kärnämnen innebär att man inte får studera vidare. Två veckor före vårt besök skrev 834 020 ryska elever prov i modersmålet ryska av vilka 27 000 i S:t Petersburg. Proven skrivs på morgonen och lastas av på RTsOKiIT-kontor vid 15-tiden. Därefter pågår inskanning av alla tusentals prov fram till småtimmarna dagen därpå. Skannings- och sorteringsarbetet äger rum

i kameraövervakade salar för att förhindra fusk. Cirka 4 000 personer arbetar med JeGE bara i S:t Petersburg. Det tar 2-3 dagar att rätta ett JeGE-prov. Allra längst tid tar det att rätta provet i ryska. Provresultaten meddelas på hemsidan www.ege.spb.ru eller (i S:t Petersburg) via en app i mobiltelefonen 15 minuter efter det att resultaten är klara. Resultaten sätts också upp på anslagstavlor i skolorna. Efter rättningen av proven erhåller eleverna ett intyg/certifikat över resultaten i JeGE *Svidetel'stvo o rezul'tatach JeGE*. Därefter ska provresultaten analyseras av RTsOKiIT och statistik sammanställas och skickas till Moskva. En stor fördel med JeGE är att den ger information till myndigheterna om kvaliteten på skolorna och skoldistriktet. För några år sedan hade exempelvis S:t Petersburgs elever dåliga resultat i geografi och litteratur. Mot denna bakgrund bjöds experter in från Moskva för att analysera vad som var fel och rätta till problemen. Sedan 2009 är JeGE också en del av ackrediteringsprocessen vid skolorna. Därmed påverkar JeGE även skolornas metodik.

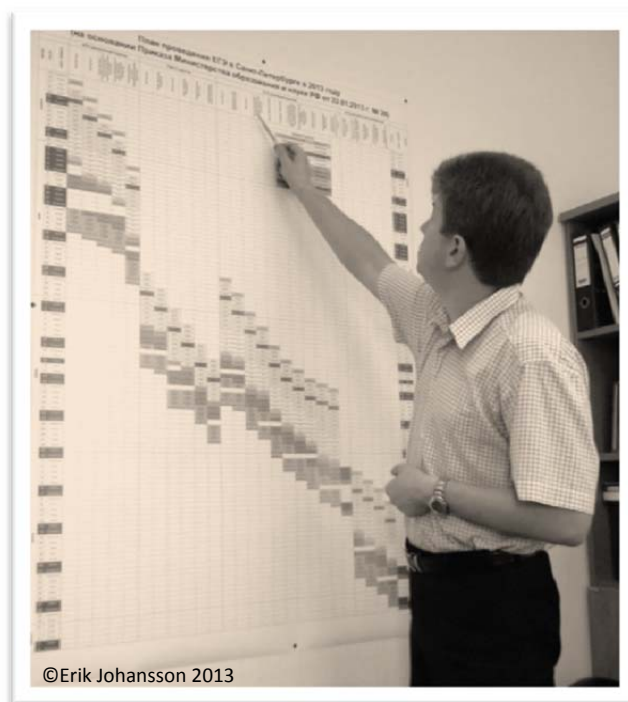


Bild 2: Vicedirektör Aleksandr B. Fedosov på RTsOKiIT visar provdatumen för JEGE under 2013.

Det är upp till regionerna själva att bestämma om det är en centraliserad eller decentraliserad organisationsmodell som ska sköta JeGE. I S:t Petersburg har man valt en centraliserad modell. Enligt RTsOKiIT utgör JeGE en stor logistisk utmaning som involverar ett stort antal provvakter, vaktmästare och poliser. Därtill utgör alla normativa dokument en utmaning. RTsOKiIT måste hela tiden sammanställa nya dokument varefter nya juridiska frågeställningar uppstår.

En alldeles speciell utmaning utgör JeGE i främmande språk som för närvarande endast testas i ett fåtal utvalda regioner. Anledningen till detta är att JeGE i främmande språk anses vara mycket svåra att genomföra. På sikt

kommer proven i främmande språk att datoriseras. Moskva är pilot för detta under 2013, då databaserade tester kommer att ges i engelska, franska, tyska och spanska. Nästa steg är att införa detta i hela landet.

Enligt framtidsplanerna kommer JeGE-proven i samtliga ämnen att bli datoriserade och uppkopplat mot Moskva. Svårigheter med detta är att samtliga skolor i hela Ryssland måste ha tillräckligt många datorer med tillräckligt bra prestanda för att klara av att genomföra testet.

Representanter för RTsOKiIT betonade att de ser mycket få fall av fusk på JeGE. Likväl finns det alltid elever som försöker fuska. Vid ett provtillfälle förra året avslöjades exempelvis 13 av totalt 27 000 elever i S:t Petersburg som fuskade med hjälp av mobiltelefoner. Ett annat riskmoment är Rysslands 9 tidszoner. När Pavel i Petropavlovsk-Kamtjatskij vid Stilla Havet är klar med JeGE i kemi vid lunchtid kan han messa provfrågorna till sin kamrat Oleg i Kaliningrad vid Östersjön, där klockan är 3 på morgonen och det återstår 7 timmar till provet. För att undvika detta specifika problem har man inrättat 6 regionala varianter av JeGE för varje ämne.

Utöver JeGE har man i vissa regioner i Ryssland även infört en statlig slutexamination *Gosudarsvennaja (itogovaja) attestatsjia* (förkortas GIA-9 eller bara GIA) för antagning till gymnasiet (årskurs 10) och gymnasiala/eftergymnasiala yrkesskolor, dvs. *kolledzjy, teknikumy och utjilisjtja*. GIA-9 har införts på experimentell basis i bl.a. S:t Petersburg i ämnena matematik och ryska. Utöver antagning fungerar GIA-9 också som kunskapskontroll för eleverna i årskurs 9. GIA-9 rättas lokalt och i S:t Petersburgs stad är det RTsOKiIT ansvarar för detta. Enligt planerna kommer GIA-9 att bli obligatoriskt i hela landet 2014. Många företag försöker tjäna pengar på JeGE och GIA-9 genom att sälja olika övningsprogram med löften om goda provresultat. RTsOKiIT förhåller sig mycket skeptiskt till dessa företag.



Bild 3: Bil som gör reklam för övningsprogram för JeGE och GIA-9.

Läs mer:

<http://ege.edu.ru/>

<http://www.ege.spb.ru/>

<http://www.rcokoit.ru>

<http://obrnadzor.gov.ru/>

S:t Petersburgs universitet

Aktivitet:

Studiebesök på S:t Petersburgs statliga universiteti S:t Petersburg, måndagen den 10 juni 2013

S:t Petersburgs statliga universitet grundades 1724 och är därmed Rysslands äldsta universitet. Många av landets ledare har utbildats vid universitetets juridiska fakultet: Kerenskij, Lenin, Medvedev, Putin m.fl. Ivan Pavlov (Pavlovs hundar!) och Dmitrij Mendelejev (det periodiska systemet) är ytterligare berömdheter som förknippas med universitetet. Universitetet hamnar år efter år på en andra plats bland Rysslands högst rankade lärosäten. Lärosätet har 30 000 studenter och därmed storleksmässigt jämförbart med Lunds universitet.



Bild 4: Interiör från S:t Petersburgs universitet.

För att en rysk medborgare ska kunna antas till universitetet krävs det höga poäng på JeGE. För antagning till program inom konst, teater och journalistik tillkommer ytterligare prov. Utländska studenter måste även klara

kunskapsprov i ryska och motivera i skriftlig form varför de vill studera vid universitetet. 35 % av studenterna kommer från S:t Petersburg, 58 % från andra delar av landet och 7 % är utlänningar. S:t Petersburgs universitet har avskaffat specialistexamina i alla ämnen utom i medicin, klinisk psykologi, matematik och kemi. 80-90 % av programmen slutförs numera med bachelor *bakalavr* och av bachelorstudenterna är det 60 % som fortsätter på något av de 200 program som leder till en masterexamen *magistr*. Det finns idag 11 masterprogram inom humaniora och samhällsvetenskap med engelska som undervisningsspråk. Universitetet erbjuder studier på hel- och deltid, men distansstudier förekommer inte. Alla utbildningsprogram avslutas med ett examensarbete och statliga examinationer. Vidare erbjuder man fortbildningskurser, som leder till bl.a. diplom över yrkesomskolning *Diplom o professional'noj perepodgoovke*. (Dessa diplom används på den ryska arbetsmarknaden, men saknar akademisk funktion). S:t Petersburgs statliga universitet har över 200 partneruniversitet till vilka räknas bl.a. Lunds och Uppsala universitet. Universitet har infört ECTS credits och diploma supplement. Därtill har S:t Petersburgs universitet (jämfte Moskvaskas universitet) rätt att utfärda examina och ämnesförteckningar i eget format (se bild).



Bild 5: S:t Petersburgs universitets examensbevis i eget format. Enligt universitetets uppgifter har de egna examensbevisen fler säkerhetsdetaljer än examina utfärdade av andra lärosäten. Källa: UHR.

Läs mer:
<http://www.spbu.ru>

Moskva



Konsten att sälja rysk utbildning utomlands och erkänna utländsk utbildning i Ryssland

Aktivitet:

Möte med Interobrazovanie och Glaveks i Moskva, tisdagen den 11 juni 2013

I Ryssland finns det två myndigheter som arbetar med utländsk utbildning: Interobrazovanie och Glaveksperttsentr. Båda myndigheter ligger i huvudstaden Moskva och lyder under utbildningsministeriet. Organisationerna, som är icke vinstdrivande, finansieras genom den statliga budgeten och avgifter för olika tjänster.

Interobrazovanie

Centret för internationell utbildningsverksamhet "Interobrazovanie" fick sitt nuvarande namn 2002, men har varit verksamt sedan 1968. Organisationen har i uppdrag att främja internationellt utbyte inom utbildningsområdet och påminner därmed om UHR:s och Svenska institutets uppdrag. Verksamheten har följande mål:

1. Stärka ryska utbildningssystemets position på den globala utbildningsmarknaden och öka de ryska lärosätenas intäkter från utländska studenter till att omfatta minst 10 % av den federala utbildningsbudgeten.
2. Uppfylla Rysslands internationella bilaterala och multilaterala åtaganden inom utbildningsområdet.
3. Bidra till villkor som gör att ryska lärosäten positionerar sig högt upp i internationella rankinglistor.
4. Utöka antalet internationella studenter i allmänhet och studenter från OSS-länder i synnerhet till att omfatta 5 % av alla studenter vid ryska lärosäten.

Det innebär i reda tal att dagens 160 000 utländska studenter per år ska utökas till 300 000. Detta försöker Interobrazovanie uppnå genom bland annat marknadsföring av rysk utbildning på olika internationella utbildningsmässor.

Tidigare fick alla utländska studenter studera gratis. Men numera är utbildning "big business". Idag är det endast 10 000 eller 6 % av alla utländska studenter som får stipendier från ryska staten. De flesta utländska studenter läser medicin, teknik (för oljeindustrin) och ekonomi.

Läs mer:

<http://www.ined.ru>

Glaveksperttsentr

Glaveksperttsentr (Glaveks) grundades 1997 och lyder under Rosobrnadzor vid Ryska utbildningsministeriet (se ovan). Glaveks är den enda organisationen i Ryssland som bedömer utländsk utbildning och ger råd angående bedömning av utländsk utbildning. Glaveks gör en preliminär bedömning, medan det är Rosobrnadzor som fattar det slutgiltiga beslutet vad gäller bedömning av utländsk utbildning. Denna arbetsfördelning är lite överraskande om man betänker att Rosobrnadzors främsta uppgift är kvalitetssäkring (ackreditering) av de ryska högskolorna. Bedömningsprocessen delas in i följande fem steg:

1. Dokumenten mottas och registreras.
2. Experter utses
3. Bedömning
4. Rosobrnadzor fattar beslut.
5. Ett utlåtande eller avskrivning skickas till den sökande.

Glaveks' roll är att erkänna utländsk utbildning för fortsatta studier och arbetsmarknaden, dvs. akademiskt och professionellt erkännande. Glaveks arbete styrs också av bilaterala och multilaterala avtal inom utbildningsområdet. Ryssland har skrivit under bilaterala avtal med 62 länder av vilka knappt hälften är afrikanska stater. 10 europeiska stater har bilaterala avtal mer Ryssland gällande erkännande. Glaveks' bedömning är nödvändig för professionell och akademisk verksamhet i Ryssland, men det finns några undantag. Enligt den nya utbildningslagen som trädde i kraft den 1 september 2013 erhåller 32 ryska lärosäten rätten att göra sina egna bedömningar av utländsk utbildning, däribland S:t Petersburgs universitet och Ryska universitetet för folkens vänskap (se nedan). Vidare är utbildningar från 210 utländska prestigeuniversitet undantagna kravet på en bedömning från Glaveks. Av dessa är 7 svenska: Chalmers tekniska högskola, Göteborgs universitet, Kungliga tekniska högskolan, Lunds universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet och Uppsala universitet. Under perioden 2010-2012 ansökte totalt 40 876 personer om bedömning av sin utländska utbildning. Under 2012 inkom cirka 12 000 ansökningar till Glaveks som räknar med ungefär 50 ansökningar per dag. Av ansökningarna 2012 gällde 46 % högre utbildning, 32 % skol- och gymnasieutbildning, 21 % eftergymnasial

yrkesutbildning och 1 % gymnasial yrkesutbildning. De flesta ansökningar gäller utbildningar från Centralasien, Indien, Iran, Kina, Malaysia och Myanmar. De sökande erhåller juridiskt bindande erkännandecertifikat utfärdade av Rosobrnadzor. Endast 10 % av alla ärenden avskrivs. Överklaganden görs vid civila domstolar.

Antalet ansökningar för professionellt respektive akademiskt erkännande är jämt fördelat och Glaveks tar 4 000 rubel (cirka 900 kr) för en bedömning. Handläggningstiden varierar från några veckor upptill ett halvår. Ansökningar kan endast skickas i elektronisk form till Glaveks och den sökande kan när som helst kontrollera statusen på ärendet på Glaveks' hemsida. I samband med inregistreringen begär man in originalbetyg. Glaveks arbetar endast med originalbetyg som skannas in för att sedan återsändas till den sökande inom två veckor.

För de reglerade yrkena inom medicin, juridik och flygfart finns det 3 separata organisationer som gör sina egna bedömningar. Glaveks arbetar i nära samarbete med dessa organisationer. Utöver bedömning av utländsk utbildning erbjuder Glaveks ytterligare en tjänst: bekräftelse av *ryska* betygshandlingars äkthet med apostille för användning i utlandet. Detta sker mot bakgrund av att det anses lätt att förfalska ryska betygshandlingar. För att underlätta verifikationen av ryska betygshandlingar håller Ryssland nu på att bygga upp en databas med alla diplom som har utfärdats sedan 1991. Enligt planerna kommer även utländska myndigheter att få begränsad tillgång till denna databas.

En av Glaveks' största utmaningar gäller sökande med betygshandlingar från EU-länder. Ryska skolelever har 11-årig förutbildning, medan det vanliga inom Europeiska unionen är 12-årig förutbildning. Å andra sidan krävs det 4 års studier för att få en rysk bachelor. Motsvarande utbildning i de flesta EU-länder är endast 3-årig. Ett annat problem gäller bedömningen av kazakiska juristutbildningar. Utbildningarna är hälften så långa som de ryska, men de får ändå fullt erkännande i Ryssland genom ett bilateralt avtal. Vidare räknar myndigheten med att cirka 1 % av alla betygshandlingar som skickas in är förfalskade. Glaveks tilldelas även medel för att bedriva forskning inom utbildningsområdet.

Läs mer:

<http://www.glavex.ru/ru/>

<http://obrnadzor.gov.ru/>

Ryska universitetet för folkens vänskap

Aktivitet:

Studiebesök på Ryska universitetet för folkens vänskap i Moskva, tisdagen den 11 juni 2013

Ryska universitetet för folkens vänskap (RUFV) grundades 1960 på initiativ av sovjetledaren Nikita Chrusjtjov. Universitetets tillblivelse sammanföll med många afrikanska staters frigörelse och universitetet var ursprungligen uppkallat efter det fria Kongos förste premiärminister, Patrice Lumumba, vilket återspeglar lärosätets antikoloniala historia. Under kalla kriget hade lärosätet till huvuduppgift att utbilda kadrer från Afrika, Asien och Latinamerika.



Bild 6: Invigningen av Universitetet för folkens vänskap uppkallat efter Patrice Lumumba, den 17 november 1960. I mitten syns sovjetledaren Nikita Chrusjtjov. Källa: RUFV.

1960 hade universitetet endast 640 studenter av vilka 70 var inhemska. Idag har universitetet omkring 28 000 studenter av vilka 5 500 är internationella studenter från 146 länder (dock ingen från Sverige). 60 % av de ryska studenterna och 40 % av de internationella studenterna är så kallade budgetstudenter, dvs. de får befrielse från terminsavgifter. De återstående studenterna är så kallade kontraktstudenter, dvs. de måste betala terminsavgifter.

Såväl ryska som utländska studenter antas till bachelor- och specialistprogram på basis av slutförd gymnasieutbildning. Ryska studenter måste dessutom klara det nationella antagningsprovet JeGE med ett visst antal poäng. För antagning till vissa utbildningar krävs ytterligare prov som universitetet ansvarar för på egen hand. Antagning till masterprogram görs på grundval av bachelor- eller specialistexamen eller utländsk motsvarighet. Universitetet erbjuder såväl heltids-, deltid-, kvälls- och distansstudier. Därutöver förekommer olika kortare fortbildningskurser. RUFV utfärdar examina inom 1:a, 2:a och 3:e Bolognacykeln. Alla examina avslutas med ett examensarbete och

slutexaminationer. Sedan 2011 antas studenter endast till bachelor- och masterprogram vid RUFV. Enda undantagen är områdena medicin och teknik som har behållit specialistexamina. Vanligaste undervisningsspråket på RUFV är ryska även om en del engelskspråkiga program förekommer. Alla utländska studenter måste dock genomgå en extra ettårig grundkurs i ryska med hänsyn tagen till studentens framtida ämnesspecialisering. Detta innebär att en utländsk student som har valt att läsa t.ex. ekonomi får även studera ekonomisk ryska. RUFV har sex filialer i städerna Perm, Sotji, Jakutsk, Belgorod, Stavropol och Jessentuki.



Bild 7: RUFV:s huvudbyggnad.

Universitetet genomgår en extern statlig ackrediteringsprocess vart 5:e år. Utöver ackrediteringen har RUFV ett internt kvalitetssäkringssystem som delvis baseras på studentenkäter. Internationalisering är något Ryska universitetet för folkens vänskap tar på största allvar. Detta reflekteras i bl.a. lärosätets alla utbytesprogram. 2012 studerade 400 studenter vid RUFV inom ramen för olika akademiska mobilitetsprogram. Universitetet har slutit samarbetsavtal med 222 utländska lärosäten i 70 länder. 2012 föreläste 110 inbjudna utländska föreläsare vid RUFV. 2007 infördes Diploma Supplement på fem olika språk och universitetet har även inför ett poängsystem baserat på ECTS credits. En poäng motsvarar 36 studietimmar omfattande lektionstimmar, labbövningar, prov, förberedelser för lektioner och seminarier, läsning och examensarbeten etc. Ett bachelorprogram kräver 240 credits, medan ett masterprogram kräver 120. Antalet kontakttimmar per vecka vid RUFV uppgår till i genomsnitt 27 timmar för heltidsstudier. För deltidstudier krävs minst 160 kontakttimmar per akademiskt år. Genom olika internationella samarbetsavtal erbjuder universitetet så kallade dual degrees. Ryska universitetet för folkens vänskap rankas om det fjärde bästa i Ryssland efter Moskvas statliga universitet, S:t Petersburgs statliga universitet och Moskvas statliga tekniska universitet.

Läs mer:

<http://www.rudn.ru>

Trender inom rysk högre utbildning

Aktivitet:

Studiebesök på ENIC Ryssland i Moskva, tisdagen den 11 juni 2013

De ryska högre lärosätena går mot ökad autonomi. Lärosätena har numera rätt att fatta egna beslut gällande anställningar och har rätt att tjäna och förvalta egna pengar. Vidare har lärosätena i ökande grad erhållit rätten att bestämma innehållet i sina utbildningar, utan inblandning från centralmaktens sida. (Detta ska jämföras med sovjettiden då allt var centralstyrt). Lärosätena har numera rätt att bestämma hälften av kursinnehållet, medan ett trettiotal elituniversitet har erhållit rätten att bestämma hela innehållet i sina utbildningar. En annan märkbar trend inom rysk högre utbildning är minskningen av antalet lärosäten som ett resultat av landets negativa demografiska utveckling med extremt låga födelsetal under 1990-talets första hälft. Enligt siffror för läsåret 2012/2013 finns det i dagsläget 1 046 högre lärosäten i Ryssland med 6 miljoner studenter. Motsvarande siffror för läsåret 2008/2009 var 1 134 högre lärosäten och 7,5 miljon studenter. I ett uttalande i föl av Rysslands utbildningsminister Dimitrij V. Livanov kommer antalet statliga lärosäten att minska med ytterligare 20 % fram till år 2015 och antalet filialer kommer att minska med 1/3. Detta kommer att ske genom stängning av "ineffektiva" lärosäten/filialer och sammanslagningar. (En liknande utveckling sker inom skolsektorn). Ett exempel på denna utveckling är etableringen av Södra federala universitetet i städerna Rostov-na-Donu och Taganrog som etablerades 2006 efter det att Rostovs statliga universitet slagits ihop med tre mindre högskolor. Parallellt med minskningen av antalet lärosäten märks också en ökad fokusering på elituniversitet med samlad forskning. Mot denna bakgrund kan följande tre kategorier av lärosäten urskönjas:

1. Nationella universitet (2), dvs. Moskvas statliga universitet och S:t Petersburgs statliga universitet.
2. Federala universitet (7) – ett i varje federalt distrikt. Exempelvis Fjärran österns federala universitet i Vladivostok i Fjärran österns federala distrikt.
3. Nationella forskningsuniversitet (29). Exempelvis Moskvas tekniska universitet.

Vidare tillkännagavs det 2011 att Ryssland helt kommer att övergå till ett 2-cykel system enligt Bologna. Detta innebär i praktiken att det traditionella specialistdiplomet håller på att fasas ut i alla ämnen utom medicin och teknik. Det sista specialistdiplomet inom t.ex. ekonomi kommer att utfärdas 2015.

Sedan 2009 har de ryska lärosätena även börjat införa ett poängsystem baserat på ECTS credits *zatjetnye edinitsy/kredity*. En *zatjetnaja edinitsa/kredit* motsvarar 36 studietimmar. Detta innebär att ett akademiskt år motsvarar 60

zatjetnye edinitsy/kredity. Därmed håller man på att frångå den sovjetiska traditionen att mäta studieomfattning i timmar.

Det finns också långtgående planer på att skapa en publik online-baserad databank för verifikation av betygshandlingarnas äkthet. En liknande databank existerar redan i grannlandet Ukraina. Detta är naturligtvis en god nyhet för alla som bedömer ryska utbildningar, då möjligheterna att upptäcka förfalskningar ökar. En mindre god nyhet är emellertid att tryckningen av ryska examina och ämnesförteckningar sedan 2010 inte längre är ett statligt monopol som sköts av det statliga tryckeriet Goznak. Moskvas statliga universitet och S:t Petersburgs statliga universitet trycker redan sina examina och ämnesförteckningar i eget format (se ovan). Därutöver har ett antal privata regionala tryckerier erhållit statliga licenser att trycka examina och ämnesförteckningar (se bild 8). Därmed upphör enhetligheten i de ryska diplomerna, vilket troligtvis kommer att försvåra upptäckten av förfalskningar.



Bild 8: Examensbevis tryckt på det privata tryckeriet "Kirzjatskaja" <http://kt-print.ru/main> i S:t Petersburg. Källa: UHR.

Läs mer:

<http://www.russianenic.ru/index.html>

Slutord

Vårt Rysslandsbesök har lett till kunskapsutbyte och fördjupad kunskap om det ryska utbildningssystemet. Vi har också inom ramen för studiebesöket återknutit banden till gamla kollegor och samtidigt knutit nya band till kollegor på andra sidan Östersjön.

Vi fann besöket på RTsOKiLT i S:t Petersburg intressant ur flera aspekter. Det nationella antagningsprovet JeGE fungerar i själva verket som ett obligatoriskt högskoleprov och visar på ett antagningssystem som tar bort fokus från gymnasiebetygen i samband med antagning till högre utbildning. Vidare ger JeGE staten användbar statistisk information om skolornas utbildningskvalitet. Informationen analyseras och används för att förbättra utbildningssystemet. Studiebesöket på S:t Petersburgs universitet visade på hur även ett gammalt och anrikt universitet kan vara öppet för reformer. Vidare gav vårt möte med Interobrazovanie i Moskva inblick i hur Ryssland försöker främja internationaliseringen av alla landets lärosäten. Ett viktigt mål för Interobrazovanie är att öka antalet utländska studenter som kommer till Ryssland genom aktiv marknadsföring av Ryssland som utbildningsnation. Vi gavs också tillfälle att träffa kollegor från Interobrazovaniens systerorganisation: Glaveks. Bedömningsorganisationen Glaveks värderar utländska utbildningar för såväl fortsatta studier, som arbetsmarknaden. Därmed påminner verksamheten om den som bedrivs på Bedömningsavdelningen på UHR. Till skillnad från UHR är emellertid Glaveks' arbete styrt av ett stort antal bilaterala och multilaterala avtal. Även ansökningsvolymerna och avgiftsfinansieringen av verksamheten skiljer oss åt. Glaveks arbetssätt är intressant och spännande på många sätt, men vi finner det oroväckande att man har valt att skapa en gräddfil för sökande med betygshandlingar från utvalda prestigeuniversitet. Att individer med svenska examina skulle behandlas olika beroende på vilket lärosäte han eller hon har läst vid rimmar illa med intentionerna i Lissabonkonventionen – en överenskommelse som Ryssland har skrivit under och ratificerat. Det intressantaste med besöket på Ryska universitetet för folkens vänskap i Moskva var redogörelsen för universitetets antikoloniala historia, aktiva arbete med internationalisering av högre utbildning och implementering av reformer. Slutligen fick vi i samband med besöket på ENIC Ryssland höra om de aktuella trenderna inom det ryska utbildningssystemet. De nu pågående förändringarna kommer att påverka Bedömningsavdelningen inom de kommande åren. Detta gäller inte minst avskaffandet av specialistdiplomet och införandet av ett ECTS-baserat poängsystem.

Maria Hedlund
Erik Johansson
Ditte Nielsen
Lovisa Skeppholm
UllaKarin Sundqvist Nilsson

Stockholm, den 9 oktober 2013

Bilagor

Diagram 1: Antal elever som skrev JeGE 2013 fördelat på ämne. Källa: <http://ege.edu.ru/ru/main/satistics-ege/>

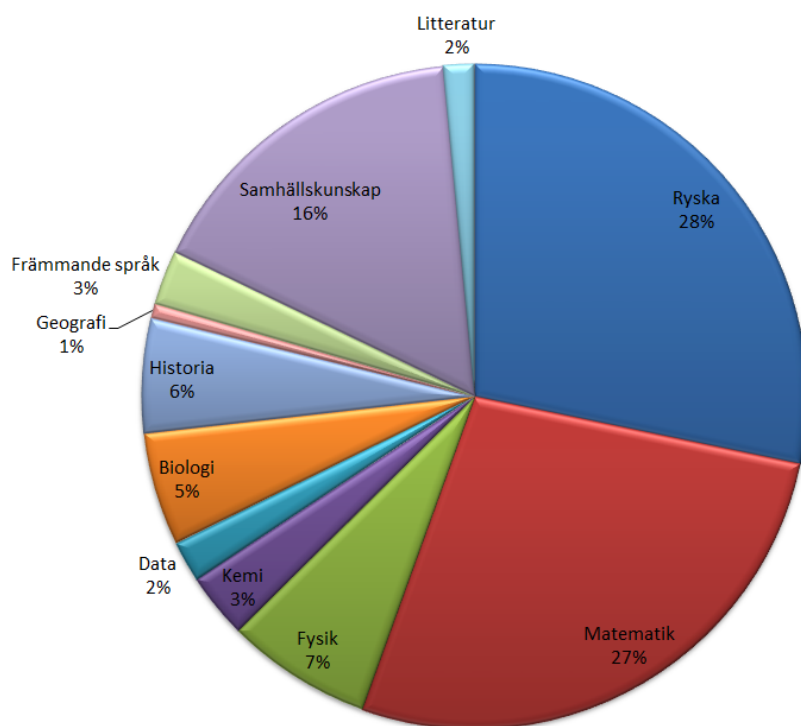


Diagram 2: Minskningen av antalet ryska högre lärosäten under perioden 2008-2013. Källa: ENIC Ryssland.

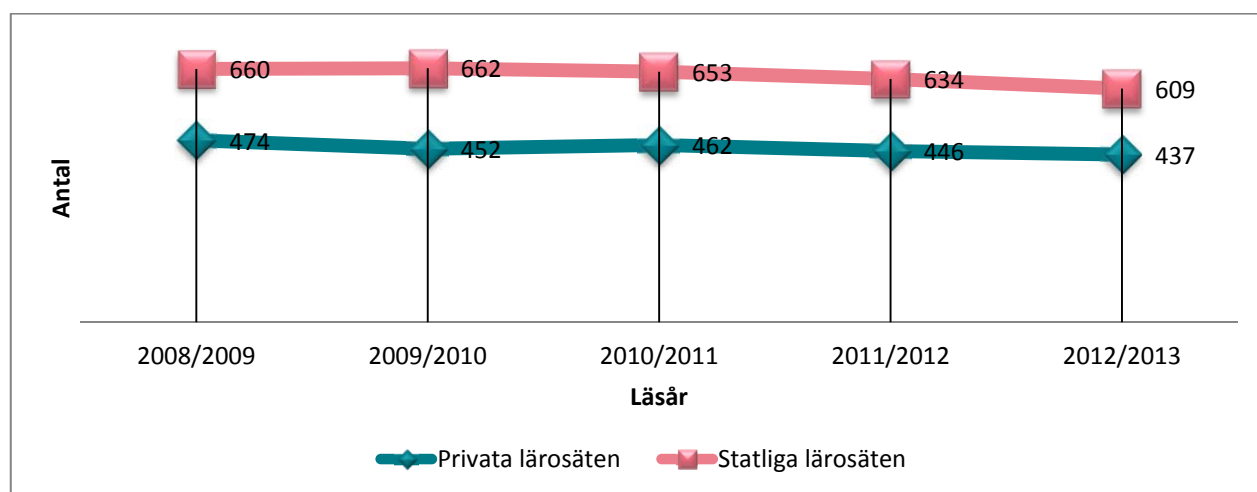


Diagram 3: Minskningen av antalet ryska högskolestudenter under perioden 2008-2013. Källa: ENIC Ryssland.

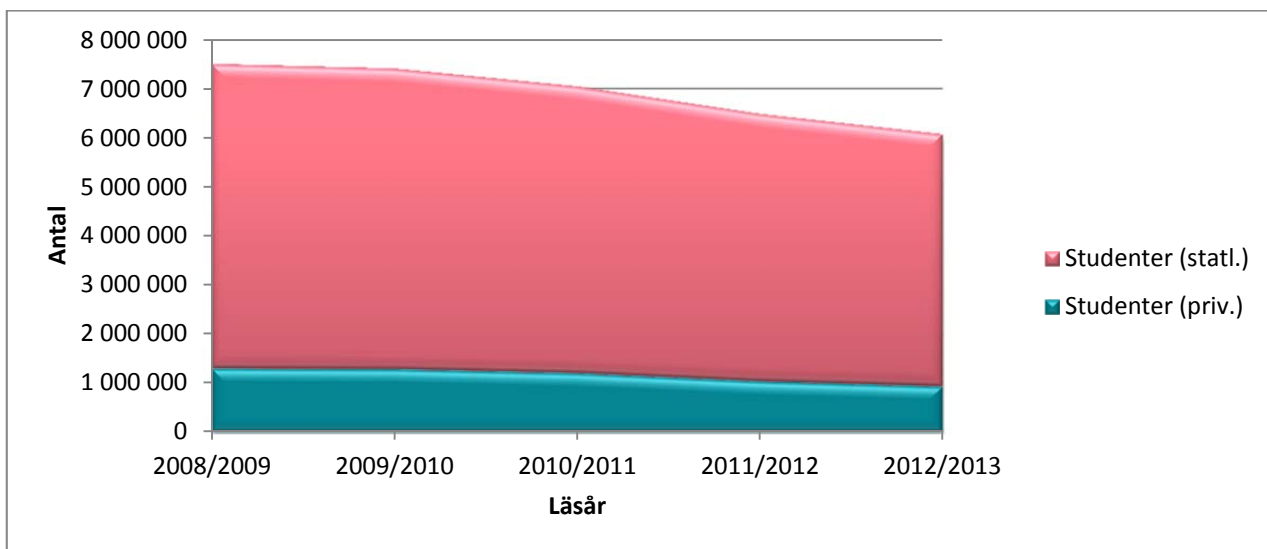


Diagram 4: Antal högre statliga och privata lärosäten i Ryssland 1914-2011. Källa: ENIC Ryssland.

